

Met Franciscus op vredespad

© Daniel De Kievit

foto: NASA

Verbonden in onze kwetsbaarheid

'We gingen naar de maan maar ontdekten de aarde.'

Deze beroemde foto 'Earthrise' genomen vanaf de maan tijdens de Apollo 8-missie op 24 december 1968, werd een keerpunt in ons milieubewustzijn. Plots zagen we onze planeet zoals ze werkelijk is: een kleine, blauwe bol in een enorme, donkere en lege ruimte — een stofdeeltje in de oneindigheid. Die blik vanop afstand maakte onze unieke én kwetsbare plek in het heelal zichtbaar. Ook wij mensen zijn kleine, kwetsbare wezens binnen dit groter geheel waarin alles met elkaar verbonden is. Dat besef wekt nederigheid, mildheid en een diep gevoel van verbondenheid op. Vanuit die lotsverbondenheid groeit mededogen voor alles wat leeft. Deze eerste kleurenfoto van de aarde gaf in 1970 dé aanzet tot een wereldwijde zorg voor ons leefmilieu.

Het vredespad: mededogen in 28 verhalen

Dit besef leefde evenwel al 750 jaar eerder, bij Franciscus van Assisi (Italië), een Middeleeuwse hoffelijke, diepgelovige, plezante en eenvoudige kluisenaar. Hij gaf mededogen 'handen en voeten'. Hoe hij dit deed, leer je op het vredespad in Heuvelland. We brengen 14 korte verhalen, zo uit zijn leven gegrepen, en zetten er 14 hedendaagse inspirerende verhalen naast. Ieder verhaal belicht één kant van mededogen. Langs het traject vind je 14 keramische tegels die je uitnodigen om even stil te staan bij elk verhaal.

Meer info op : www.vredespad.be

In dit wandelboekje staan enkele foto's van Heuvellandse plekken kort na WOII genomen. Je wandelt er zo voorbij. Besef dat in 1914-1918 deze dorpen en het landschap bijna volledig met de grond gelijk werden gemaakt.

De kerk van Westouter nu waar het beeld van Franciscus staat.

Praktisch

Twee aparte wandellussen – uitgetekend op het wandelnetwerk Heuvelland – vormen samen het Vredespad.

Het pad loopt door het prachtige landschap van het Heuvelland en start aan de kerk van Loker (lus 7,5 km) of aan het dorpsonthaarpunt van Westouter (lus 6,5 km).

Parkeerplaatsen zijn aanwezig aan beide startplekken. Dichtbij zijn openbare toiletten: aan de achterkant van de kerk van Loker en in het OC Utendoale (85 meter van ingang kerk Westouter).

Het Vredespad loopt over een heuvelachtig parcours, hoofdzakelijk over land- en boswegen die – spijtig genoeg – niet geschikt zijn voor rolstoelgebruikers.

De route telt veertien haltes. Bij elke halte bevindt zich een keramische tegel, in de onmiddellijke buurt van een knooppuntpaal of doorverwijspaal. Als je de tijd neemt voor alle haltes en hun verhalen, dan ben je wellicht zo'n vijf uur onderweg...

knooppuntpaal

Bij iedere halte hebben we in dit wandelgidsje enkele 'doordenkertjes' toegevoegd. Hoe sta jij tegenover beide verhalen? Wat spreekt je aan? Wat niet? Hoe ga je in het dagelijks leven hiermee om.

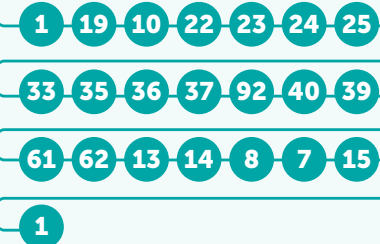
Ben je in groep dan zijn volgende tips misschien bruikbaar:

- a** De groep staat in een halve cirkel rond de tegel.
- b** Iemand leest één van beide verhalen luidop voor.
- c** De begeleider maakt een keuze uit één van de reflectievragen, leest die voor en vraagt of er iemand is die iets wil delen hierover: een eigen ervaring, een persoonlijke getuigenis, een eigen reflectie, een nieuwe vraag... ?
- d** Probeer met open vragen een kort en respectvol gesprek te voeren en sluit af met een bedanking om dit te willen delen.
- e** Nodig uit om één gedachte mee te nemen naar de volgende halte.

Wandellus Westouter (6,5 km)

Graag nodigen wij je uit om – bij aanvang- de kerk al eens binnen te gaan, er de teksten over Franciscus te lezen of zijn Zonnelied te beluisteren. Bij het beeld van Franciscus bevindt zich de eerste keramische tegel.

Te volgen knooppunten:

Op deze lus kom je na elkaar volgende tegels tegen:

- ① Mededogen, een Godsgeschenk (pag. 7)
- ② Mededogen omarmt (pag. 9)
- ③ Mededogen pakt onrecht aan (pag. 11)
- ④ Mededogen voor al wat leeft (pag. 15)
- ⑤ Mededogen heeft respect (pag. 18)
- ⑥ Mededogen in zorg voor jezelf (pag. 21)
- ⑦ Mededogen brengt vrede (pag. 24)

Wandellus Loker (7,5 km)

Te volgen knooppunten:

Op deze lus kom je na elkaar volgende tegels tegen:

- ⑧ Mededogen leeft uit geloof (pag. 27)
- ⑨ Mededogen kent geen haat (pag. 30)
- ⑩ Mededogen verbindt (pag. 34)
- ⑪ Mededogen schrijft niemand af (pag. 37)
- ⑫ Mededogen maakt mild (pag. 42)
- ⑬ Mededogen vreest de dood niet (pag. 45)
- ⑭ Mededogen voor al wat leeft (pag. 15)
- ⑮ Mededogen loopt niet weg (pag. 48)

Beide lussen komen samen langs de KN 40, 92 en 37.

Je kan de volledige route lopen in een 8-vormig parcours. Let wel: de volgorde van de tegels spoort dan niet meer volledig met die van dit wandelgidsje.

'Geloofd ben jij,
mijn Eeuwige...'

Marc Maes
kerk Westouter

14 verhalen van mededogen

Lus Westouter

1

Francesco wordt Franciscus

Hoog te paard,
een jonge trotse ruiter: Francesco,
zoon van een adellijk geslacht,
zijn vader een rijke koopman.

Kuierend, flanerend door de
velden, heerlijk genietend.

Plots steigert zijn paard. Wat ligt
hier op de weg, Verspert zijn weg?

Een dronken man, een melaatse.
Hij lalt. Hij stinkt.

Walging komt naar boven.
Francesco wendt zijn blik af, zal
rechtsomkeert bevelen.

Maar onverwacht, van dieper
nog, wordt hij bewogen – door
mededogen.

Nu gaat het snel.
In één sprong
staat hij op de grond,
helpt de melaatse overeind,
omhelst hem,
zoent hem.

Heerlijk hoe God mensen voor
zich kan vinden en winnen!
Op die dag werd Francesco
'Franciscus', opnieuw geboren.
Tot op vandaag een toonbeeld,
leermeester in mededogen.

De kleine goedheid

Het gebeurde per ongeluk. De Duitse soldaten waren bij haar binnengevallen, hadden haar man opgepakt en daarna met wat ze in huis vonden feest gevierd – alles rijkelijk overgoten met enkele flessen wodka. Nu, vroeg in de ochtend, maakten ze zich klaar voor een nieuwe dag en controleerden nog even hun machinegeweren. Plots ging een schot af. Ongewild had een van hen, halfdronken nog, de trekker overgehaald en zichzelf in de buik geschoten. Noodgedwongen moesten ze hun gewonde makker achterlaten.

De bejaarde bewoonster van het huis, die ze haast geen blik hadden gegund, zag de kans schoon om zich te wreken. Maar toen de Duitser "water" stamelde, ging ze hem een glas water halen. En toen hij liet merken dat hij graag wat meer rechtop wou zitten, hielp ze hem daarbij. Dat was niet per ongeluk – het was gewoon sterker dan haarzelf, die "kleine goedheid" werd haar gegeven.

Naar een anekdote uit de Slag om Stalingrad in de 2e Wereld-oorlog, verteld door Vasili Grossman in "Leven en lot" (uitg. Balans, 2011)

Heb je dat ook al meegemaakt, dat je – achteraf – verbaasd was over jezelf? Dat je iets kleins deed voor iemand anders, zonder er echt bij stil te staan, en dat het toch een groot verschil maakte. Zo'n moment van kleine goedheid dat zomaar gebeurde, zonder plan of verwachting. Over wat je voor een ander deed... en over wat jou daardoor zelf overkwam. Deel deze ervaring gerust met je tochtgenoten.

2

Ik bouw voor jullie een nest!

Wat was hij blij, die jonge snaak! Zoveel duiven had hij nog nooit gevangen!

Daar zou hij wel een flinke stuiver mee verdienen. Maar dat was buiten de waard gerekend: Franciscus.

Franciscus zag hem komen, zag de mand met al die duiven, en kreeg medelijden. "Je weet toch wat die lieve vogels te wachten staat? Straks liggen die te bakken in de pan! "

Zover had de jongen nog niet gedacht. "Inderdaad..."

Hij liet zijn hart spreken en schonk Franciscus zijn duiven.

"Lieve dieren, ik red jullie van de dood. Ik bouw voor jullie een nest!"

De duiven waren dankbaar, werden Franciscus' trouwe vrienden.

En die jonge kerel, met zijn grote hart? Wat later werd hij minderbroeder en sloot zich aan bij Franciscus' familie. Misschien zag hij zo zijn duifjes terug?

Franciscus en zijn duiven, beeld in Rivo Torto, Italië.

Als in een schelp

Het slagveld van Cambodja lag bezaaid met zwaargewonden. Medewerkers van Artsen zonder Grenzen waren aan het selecteren wie in aanmerking kwam voor overbrenging naar het veldhospitaal. Plots botsten ze op een jonge Cambodjaanse die geen schijn van kans meer maakte. Een granaat had haar buik helemaal opengereten. Op naar de volgende dus!

Maar Daniël bleef haperen. Hij nam plaats achter de jonge vrouw, trok haar tegen zijn borst en sloot haar in zijn armen, als in een schelp. Met zijn hoofd over haar gebogen prevelde hij enkele woorden in haar oor terwijl ze stierf. En nog drukte hij haar enkele seconden tegen zich aan terwijl hij haar streelde over haar haren.

Plots wist ik: "Dit is wat mededogen doet."

Uit de dagboeknotities van Xavier Emmanuël, een van de medestichters van Artsen zonder

<https://www.msf-azg.be/nl>

citaat Joodse denker Emmanuel Levinas: 'De grootste daad van verantwoordelijkheid voor de ander bestaat erin de ander in zijn sterven niet alleen te laten !'

Wat betekent het voor jou om er te zijn voor iemand die het moeilijk heeft?

Wanneer vind jij het lastig om bij iemand te blijven die verdrietig is?

Denk je dat alleen aanwezig zijn soms belangrijker is dan iets zeggen? Waarom?

Wat zou jij willen dat anderen doen als jij je slecht voelt?

3

Franciscus en de wolf, beeld in Gubbio, Italië.

De wolf van Gubbio

Paniek was er in Gubbio. Niemand durfde nog de straat op. Er waarde een wolf rond, een bloeddorstig dier, steeds op zoek naar een prooi om zijn honger te stillen.

Franciscus hoorde dit en dacht: met die wolf ga ik es praten. "Broeder wolf, weet jij wel wat je de mensen aandoet? Natuurlijk haten ze je, zoeken ze je te doden. Stop ermee – dan hoef jij ook niet meer bang te zijn voor hen."

De wolf had oren naar deze woorden.

Dat hij zelf nooit bang meer zou moeten zijn voor het schietgeweer van mensen... De wolf gaf hem zijn woord.

Toen trok Franciscus weer naar de stad. "Lieve mensen, plechtig heeft de wolf beloofd dat hij jullie geen kwaad meer zal doen als jullie beloven hem elke dag wat voedsel te brengen."

En zo gebeurde.

Geen mens was nog bang voor de wolf. En de wolf was niet meer bang voor de mensen. Dank zij Franciscus, en dank zij de inwoners van Gubbio, die bereid waren met de wolf hun voedsel te delen.

Nog zo gek niet!

Bij hun eerste bezoek aan het stadsbestuur hadden ze bot gevangen. Bewoners van sloppenwijken spelen nu eenmaal niet mee bij verkiezingen. Maar waar en hoe zouden deze vrouwen uit de favela's van Medellin sterke medestanders kunnen vinden? Ze bedachten een strategie, en gingen toen aan de slag.

Tientallen jonge moeders trokken met hun baby naar het stadscentrum en stelden zich op in de buurt van het marktplein. In het midden daarvan stond een grote fontein. Een eerste reeks van tien mama's ging er naartoe. Ze begonnen hun baby's te wassen in de plassen rond de fontein. Voorbijgangers fronsten hun wenkbrauwen. "Wat voor gek gedoe is dit?" Maar ze hadden hun antwoord klaar: "Dit is onze realiteit van elke dag. Proper water kennen we niet in onze sloppenwijk." Hun zin was nog niet af, of daar verscheen de politie en joeg de ordeverstoorers weg.

Geen nood. De volgende tien mama's kwamen er aan. Het spel herhaalde zich. Het tumult hield méér voorbijgangers in de ban. Enkele rijkere dames raakten gefascineerd. Op een bepaald moment besloten enkelen van hen om ze te steunen.

Om met een delegatie uit de favela's mee te gaan naar het stadsbestuur en het probleem daar aan te kaarten.

Zo ging de wagen aan het rollen. En toen de vrouwen uit de sloppenwijk suggereerden dat hun werkloze echtgenoten bij de graafwerken wel voor aanvullende mankracht zouden zorgen, kwam de deal vlug tot stand. Enkele maanden later was er drinkbaar water in de sloppenwijk!

Naar een verhaal van Hildegard Mayr in "Visie en methoden van de actieve geweldloosheid", Pax Christi Vlaanderen, 2001. Hildegard begeleidde samen met haar man Jean Goss het denkproces rond deze actie, die zich in 1975 afspeelde in Medellin, Colombia.

<https://www.paxchristi.be/>

Onrecht aanpakken zonder geweld, het vraagt wel wat creativiteit ... Je bestrijdt immers het onrecht, niet de mensen die het veroorzaken. Je wil hen niet overwinnen, je wil hen winnen! Het proberen waard!

Waar zie jij onrecht of oneerlijkheid in jouw omgeving (school, sportclub, online, thuis)?

Wat vind jij moeilijk als je iemand hierop wil aanspreken zonder ruzie te maken?

Heb je al eens meegemaakt dat praten beter werkte dan boos worden? Wat gebeurde er?

Hoe zou jij creatief kunnen reageren op een situatie die niet oké is?

Wat is één kleine actie die jij zelf kan doen in zo'n situatie om het verschil te maken?

Deel dit met je tochtgenoten.

Stap in de schoenen van een ander

Uitzicht Loker en Kemmelberg.

De Rodeberg kort na WOI.

4

Als de ziele luistert...

Als de ziele luistert
spreekt het al een taal dat leeft,
't lijzigste gefluister
ook een taal en teken heeft:
blâren van de bomen
kouten met malkaar gezwind,
baren in de stromen
klappen luide en welgezind,
wind en wee en wolken,
wegelen van Gods heilige voet,
talen en vertolken
't diep gedoken Woord zo zoet...
als de ziele luistert

(Guido Gezelle)

Het Zonnelied wordt beschouwd als een van de eerste literaire werken in het Italiaans. Franciscus prijst God in het lied voor alles op aarde, voor de zon, de lucht, alle dieren, bomen en planten. Het lied brengt ons in verbinding met de Schepping. Het richt onze blik op het wonder van de natuur. Al dat wonderbaarlijke om ons heen maar ook in ons zelf, draagt iets Goddelijks in zich. Luisteren naar het lied brengt troost, heling en tederheid. Het voedt ons mededogen voor onszelf en de wereld rondom ons.

Tip: Het zonneliied kan je beluisteren op: www.vredespad.be/het-zonnelied-alles-is-een.

Het zonneliied: Franciscus bezingt de schepping

Geloofd bent u, mijn Eeuwige, met al uw schepselen vooral met heer broeder zon die de dag is en door wie u ons verlicht en hij is mooi en stralend, groots en doordringend: van u, Allerhoogste, is hij het levende teken.

Geloofd bent u, mijn Eeuwige, door zuster maan en de sterren: aan de hemel hebt u ze gezet schitterend, kostbaar en mooi.

Geloofd bent u, mijn Eeuwige, door broeder wind en door de lucht en de wolken en door het helder weer en ieder jaargetijde waardoor u uw schepselen in leven houdt.

Geloofd bent u, mijn Eeuwige, door zuster water die zo nuttig is en nederig en kuis.

Geloofd bent u, mijn Eeuwige, door broeder vuur door wie u de nacht voor ons helder maakt en hij is mooi en vrolijk, onbedwingbaar en sterk.

Geloofd bent u, mijn Eeuwige, door zuster aarde onze moeder die ons in leven houdt en allerlei geurige gewassen en kleurige bloemen en kruiden voortbrengt.

Het zonneliied en de duurzaamheidsgedachte

De globale benadering van de 17 duurzaamheidsdoelstellingen van de VN - alles is één- sluit perfect aan bij de bril die Franciscus hanteerde om naar onze wereld te kijken. Alles hangt met alles samen én wij mensen zijn onderdeel van een groter geheel.

Het zonneliied nodigt ook ons uit om stil te staan bij onze impact op de schepping:

- Welke dingen die jij elke dag doet hebben invloed op de natuur of het milieu?
- Sta jij soms stil bij waar je spullen of voedsel vandaan komen? Kies je voor duurzame producten? Kies je voor soberheid en eenvoud? Waarom wel of niet?
- Wat doe jij al om zorgzaam om te gaan met de aarde, ook al lijkt het iets kleins?
- Als jij beseft dat jij deel bent van een groter geheel, wat zou jij dan anders kunnen doen voor het milieu of voor jezelf?

Tip ! cultuur als antwoord op onze kwetsbaarheid: een tijdslijn over de mens in de prehistorie, zijn veranderende plek in de natuur en wat wij hieruit kunnen leren op vandaag. www.vredespad.be/cultuur-als-antwoord-op-onze-kwetsbaarheid

Een levende kerststal in Greccio

Franciscus verlangde Christus te volgen, met heel zijn leven, zonder omwegen.

Het evangelie droeg hij in zijn hart en Jezus' woorden hielden hem wakker. De kribbe en het kruis lieten hem niet los, God zo klein, zo arm geboren.

Daarom vroeg hij, kort voor zijn dood, om in een grot de kerststal na te willen bouwen. In Greccio riep hij zijn vriend Johannes, een edelman met een eenvoudige ziel.

"Maak gereed wat ik je zeg," sprak hij, "laat mij de armoede van het Kind aanschouwen."

Stro werd gelegd, een kribbe gebouwd, een os en een ezel stonden nabij.

Mensen kwamen met fakkels in hun handen, de nacht werd helder als de dag. Eenvoud werd zo geëerd, armen niet misprezen En nederigheid geloofd.

Zo liet Franciscus ons in 1223 al zien met deze eerste kerststal ooit. Hoe en waarom 'het kindeke Jezus' werd geboren. Gods teken van liefde, verlossing en hoop op vrede op aarde.

De grot waarin de levende kerststal stond werd 5 jaar later al omgebouwd tot een kapel.

Een hond maakt geen onderscheid

Elke ochtend trokken een 70-tal Joodse krijgsgevangenen naar het bos om bomen te rooien. Toen ze op een avond het concentratiekamp weer binnenstapten, stond een hondje, een mager beestje, hen op te wachten. Een kleine verstrooiing... De volgende ochtend was het er weer, en 's avonds ook. De volgende dag weer. En nog, en nog.

Ze gaven het beest een naam, "Bobby", en brokjes van hun karig rantsoen. En Bobby lonkte dankbaar, keek hen 's ochtends na als ze naar het bos vertrokken en begroette hen vrolijk kwispelstaartend als ze terugkwamen op het einde van de werkdag.

Heel anders dan de vrouwen en kinderen van het dorp, want die keken de andere kant op. Heel anders dan de burgers die hen vergezelden en commandeerden bij het werk, want voor hen waren ze 'Juden', gespuis, vuile honden. Maar voor Bobby – een hond – waren zij 'mensen'. Een wereld van verschil is het, wanneer je als 'mens' behandeld wordt!

Naar een anekdote, verteld door Emmanuel Levinas in "Difficile Liberté", Parijs, 1962.

Respect. Altijd, voor iedereen. In alle omstandigheden.

Maar weet ik ook wanneer ik geneigd ben dit niet te doen?

Wat triggert mij om iemand minder respectvol te behandelen?

Hoe reageer ik wanneer iemand mij kwetst, negeert of niet lief voor mij is?

Kan ik respect tonen zonder het eens te zijn met de ander?

Waar liggen mijn grenzen, en hoe kan ik die duidelijk maken mét respect?

Wat helpt mij om rustig te blijven wanneer emoties hoog oplopen?

*Mediterende Franciscus,
beeld in San Damiano,
Assisi, Italië.*

6

Elk moet weten wat hij kan

"Ik sterf, ik sterf!"
klonk het, midden in de nacht.
Ineens was iedereen klaarwakker.
Franciscus ook. "Maak licht!" zei hij,
"Wie heeft daarnet geroepen?"

Eén van de nieuwkomers, een
jonge broeder nog, stak aarzelend
zijn vinger in de lucht. "Wat is er
aan de hand?"

Zo dood zie je er toch niet uit!"
Franciscus' stem klonk opgelucht.
"Ik sterf van de honger." -
"Dan moet je wat eten!"

De tafel werd gedekt, voor
iedereen. Je kon die arme
drommel toch niet moederziel
alleen aan tafel laten gaan!

En Franciscus sprak hen toe,
een woord om nooit meer te
vergeten: "Elk moet weten wat hij
kan, met zorg voor zichzelf
en voor het eigen lichaam.

'Barmhartigheid wil God, geen
offers', dat is een woord dat ook
hier geldt.

Teveel eten, dat willen we niet.
Maar teveel vasten evenmin!"

Frère Luc, mijn vriend en broer

De film "Des hommes et des dieux" vertelt het verhaal van de monniken van Tibherine, en hun besluitvorming om in Algerije te blijven, ondanks het gevaar dat ze daardoor liepen. In het voorjaar van 1996 werden ze effectief ontvoerd en vermoord. Acteur Michael Lonsdale vertolkt in die film de rol van frère Luc, de tachtigjarige arts. Over frère Luc schrijft hij het volgende:

"Frère Luc draag ik nog altijd mee in mijn gebed. Voor mij is hij een toonbeeld van echte vroomheid, een groot voorbeeld. Wat een leven! Een halve eeuw lang heeft hij zijn leven aan God gegeven. Een leven van zelfopoffering, van dienstbaarheid aan zijn medemensen. Een antwoord op een van de allermooiste zinnen uit het evangelie: 'Er is geen grotere liefde dan je leven te geven voor je vrienden.' De monniken van Tibherine begrepen dat hun leven in gevaar was, maar ze bleven op post om tot het uiterste broederlijk, met elkaar delend en in onderling respect samen te leven. Het land verlaten zou voor hen betekenen dat ze de Algerijnse mensen in de steek lieten. Net zoals zijn medebroeders hield Luc van deze mensen. Door te weigeren het klooster te verlaten, heeft hij hun zijn leven gegeven."

Trouw is hij gebleven aan zijn diepste ideaal, en heeft daarmee wel op een heel bijzondere manier zorg gedragen voor zichzelf...

Lees: Christophe HENNING & Dom Thomas GEORGEON, Frère Luc. Monnik en arts in Tibherine, Halewijn, 2011. Zie de film van Xavier Beauvois, "Des hommes et des dieux" (2010)

*Zorg dragen voor jezelf ...
Wat betekent dat voor
jou vandaag?*

*Luister je naar wat je
lichaam en je gevoelens
je proberen te zeggen?*

*Gun je jezelf rust
wanneer het teveel
wordt, of verlies je jezelf
in verdovende middelen
die je gezondheid – op
termijn- ondergraven:
sigaretten, alcohol,
drugs...*

*Hoe praat je tegen jezelf
wanneer iets niet lukt –
mild of streng?*

*Trouw blijven aan je
dromen: wat betekent dit
voor jou?*

**Zo word je
een echte
vredekskunstenaar**

Kerk van Westouter, 1918

*Franciscus met de vredesduif,
Jan Phillipus OFM-Cap.*

Vrede en alle goeds!

Nee, gedraag je niet als de meerdere, wees een mindere broeder, en wens de mensen vrede: Vrede geve u de Heer."

Zo schreef Franciscus in zijn regel en in zijn testament.

Zo deden dus de broeders. Langs velden en wegen trokken ze als mindere broeders, dit woord in de mond: "Vrede geve u de Heer!"

"Wat vreemd!" vonden de mensen. "Wat moeten die broeders van ons?"

Maar nee: "Geen andere wens, geen andere groet" vroeg broeder Franciscus. "Ooit zal men wel naar waarde schatten wat we onze medemensen wensen: In Godsnaam vrede, vrede en alle goeds!"

Verheerlijk nooit een oorlog.

Käthe Kollwitz zou voor haar zoon een gedenkteken oprichten. Als 18-jarige had Peter bij het uitbreken van de Grote Oorlog zijn vakantie in Noorwegen onderbroken om zich aan te sluiten bij het Duitse leger. Enkele maanden later sneuvelt hij: hij had zich helemaal gegeven, "als een reine vlam die naar de hemel stijgt". Het besluit van zijn moeder stond vast, en met die woorden genoteerd in haar dagboek op 1 december 1914. Zes weken na Peters dood.

Achttien jaar later is het beeld klaar, maar anders dan gepland op die eerste december van '14. Het werd het "Treurend ouderpaar". Ouders, geknield en schuldbevestigd, vragen vergeving om de oorlog waarin ze hun kinderen hebben meegesleurd. Een vader, een verbeterd trek om de mond, de armen stoer over elkaar, probeert zich sterk te houden. Een moeder, gebogen en gebroken.

Käthe Kollwitz, de eens zo trotse moeder, laat een andere, een nieuwe boodschap achter. In naam van alle ouders, waar ook ter wereld, en van al hun kinderen: Verheerlijk nooit een oorlog.

Bron: Raf Seys, Käthe Kollwitz in Vlaanderen, 1964

*Treurend ouderpaar,
Käthe Kollwitz, Vladslo*

Bezoek:

*Treurend ouderpaar,
Duitse militaire
begraafplaats, Praetbos,
Houtlandstraat, Vladslo*

*Käthe Kollwitz-toren,
CC De Brouwerij,
Sint-Maartensplein 15b,
8680 Koekelare*

Affiche volkstoneel 11 november groep, Kemmel.

Oorlog wordt op veel verschillende manieren herdacht. Maar we mogen ons daarbij afvragen: wat betekent dit voor ons vandaag? Helpt het ons om te kiezen voor vrede in ons eigen leven?

- Wat betekent vrede voor jou in het dagelijks leven, bijvoorbeeld op school of thuis?
- Hoe ga jij om met ruzie of meningsverschillen? Kies je eerder voor begripvol luisteren of voor ruzie maken? Hoe laat je die ander in zijn waardigheid?
- Kun jij een kleine keuze bedenken die jij vandaag kan maken om vriendelijker of begripvoller te zijn?
- Vind jij het soms moeilijk om op te komen voor wat juist is? In welke situatie?

Vrede is geen vanzelfsprekendheid — het begint bij kleine keuzes, ook bij jou.

Tip ! inspiratie hoe jij de kleine vrede waar kan maken.
www.vredespad.be/iedereen-vredeskunstenaar en hoe je de grote vrede kan ondersteunen
www.vredespad.be/het-pad-naar-de-hel/hoe-extreme-ideeen-gemeengoed-worden

Lus Loker

8

Bijbel te koop!

"Een aalmoes asjeblief, ik heb niets om van te leven." Franciscus schoof de vraag door: "Petrus, wil es kijken wat we hebben om moeder te eten te geven."

Petrus aarzelde. Het voedsel dat hij nu kon geven was geen antwoord: deze vrouw zat helemaal aan de grond.

"Ons Bijbelboek, wat ze daarvoor krijgt, dat zou misschien volstaan," zei Petrus, "maar stel je voor, dan hoort niemand van ons nog het Woord, de Bron waaruit wij leven!"

"Schenk haar maar dat Bijbelboek," zei Franciscus zonder verpinken, "dan kan ze het verkopen. Wie doet wat Jezus zegt zal ook wel weten wat Hij vraagt, en wat hij mag verhoplen!"

"Mijn broer is hier"

Als hulpbisschop in Rio de Janeiro was dom Helder Camara goed thuis in de zogenaamde "hogere milieus". Maar ook een arme kon bij hem aankloppen. Zoals nu ook weer: een zwarte, vader van vijf kinderen, en zonder werk. Of de bisschop iets kon doen voor hem?

Prompt belt Helder Camara een bevriende industrieel op. "Vriend, mijn broer is hier. Hij is op zoek naar werk en een inkomen voor zijn gezin. Misschien kunt u hem helpen?" – "Laat hem maar komen" klinkt het aan de andere kant.

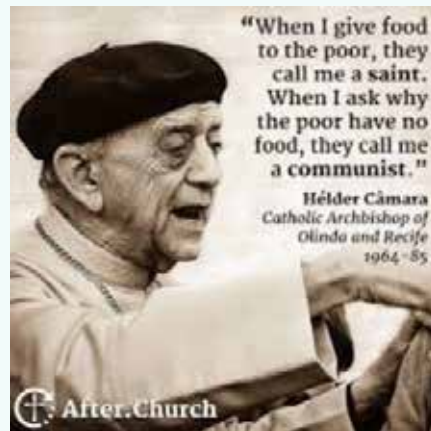
Maar wanneer de man er aankomt en zich kenbaar maakt, begrijpt onze industrieel er niets meer van. Helder Camara krijgt het naar zijn hoofd geslingerd: "Je vraagt werk voor je broer – maar je stuurt me een neger!" Wat aan dom Helder deze goddelijke, onbevangen woorden ontlokt: "Als God ons aller Vader is – dan zijn wij toch broers?"

Waarom denk je dat Helder Camara iedereen als "broer" ziet, ongeacht afkomst of huidskleur? Ga je hiermee akkoord: als gelovige of als niet gelovige?

Heb jij al eens gezien dat iemand anders behandeld werd omdat hij of zij "anders" is? Wat deed jij toen?

Vind jij het gemakkelijk of moeilijk om iemand te verdedigen die onrechtvaardig behandeld wordt? Waarom?

Wat zou jij zelf kunnen doen om mensen meer gelijkwaardig te behandelen in je eigen omgeving?

Kerk en doortocht Loker: alleen ruïnes blijven over.

Franciscus en de sultan, Jan Scheffers (foto: Valkhof Pers)

Franciscus en de sultan

De jaren 1200, kruistochtentijd. God was met hen, geloofden ze: elke overwinning was een bewijs. En een nederlaag?

Teken dat ze te weinig op God vertrouwden!

De jonge Francesco droomde ervan als ridder mee te trekken, boetend voor de zonden van zijn jeugd.

Maar het evangelie van Jezus bracht hem op andere gedachten.

Hij werd het grondig oneens met wat in de Kerk gangbare praktijk en theorie was. Ook moslims zijn mensen, vond hij, ook hen ga je tegemoet met een vredesgroet!

Franciscus is in Egypte bij de sultan op bezoek geweest. Wat zich daar heeft afgespeeld? Hij heeft het nooit verteld...

Maar zijn broeders drukte hij nadien nog sterker op het hart: Ga geen discussies aan, wees dienstbaar aanwezig bij de moslimbevolking, toon zo wie je bent.

Zou hij zelf niet zo gehandeld hebben? Vooral toen hij met eigen ogen zag dat ook sultan Malek al-Kamil een man van vrede was?

Lees: Jan HOEBERICTS, Franciscus en de sultan. Mannen van vrede, Valkhof, 2012.

I Shall Not Hate

Izzeldin Abuelaisch is een Palestijnse arts, gespecialiseerd in vruchtbaarheidsproblematieken. Hij groeide op in de Gazastrook, waar zijn ouders in 1948 voor alle veiligheid voor enkele weken naartoe trokken toen de staat Israël werd opgericht. In januari 2009, tijdens een van de laatste dagen van de operatie 'Gegoten Lood' en kort na de dood van zijn vrouw, kwamen drie van zijn dochters om door een raketaanval: Bessan, 21 jaar, die de oudste was en aan de universiteit studeerde, en haar zussen Mayar, 15, en Aya, 14. In 2011 schrijft hij zijn levensverhaal – en zijn geloofsbelijdenis, als moslim – neer onder de titel "I Shall Not Hate."

"Mijn drie lieve dochters en mijn nichtje zijn dood. Wraak zal ze niet terugbrengen. Het is van belang om in de nasleep van dit soort gebeurtenissen uiting aan je boosheid te geven, want boosheid laat zien dat je je niet neerlegt bij wat er gebeurd is, dat je je wilt inzetten om dingen te veranderen. Maar je moet er wel voor kiezen om niet in een spiraal van haat terecht te komen. Het verlangen naar wraak staat wijsheid in de weg, verergert het verdriet en verlengt het lijden. (...) Ik begrijp nu tot in het diepst van mijn ziel dat geweld zinloos is. Het is een verspilling van tijd, van mensenlevens en van geld, en het heeft bewezen alleen maar tot meer geweld te leiden. Het dient geen doel, het houdt slechts een vicieuze cirkel in stand."

Citaat en info: Izzeldin ABUELAISH, Bruggen, geen muren. Het hoopvolle verhaal van een arts die zich inzet voor vrede in de Gazastrook en Israël, Meulenhoff, 2011.

Ben ik het eens met wat Izzeldin Abuelaish hier schrijft?

Hoe kan ik boosheid of teleurstelling omzetten in iets positiefs?

Welke kleine dingen kan ik doen om mededogen te tonen, ook naar iemand die mij niet aardig behandelt?

Wie of wat helpt mij vriendelijk te blijven in lastige situaties?

Heb ik in mijn leven reeds de keuze gemaakt om niet te haten?

Voorjaar 1918: Duitse soldaten rusten uit in de holle weg die we nu in gaan wandelen.

De drie rovers

Angelus was zijn naam, "Engel", maar een engel was hij niet altijd. Ook niet toen die drie rovers, overal geducht, bij hem om voedsel bedelden.

"Maak dat je wegkomt, bandieten! Hoe durf je, aanbellen bij ons, die zelf van aalmoezen leven?"

Franciscus was het er niet mee eens. "Met goedheid bereik je meer dan met bittere verwijten. Zo deed Jezus toch ook, toen hij met zondaars aan tafel ging? Ga die rovers achterna, bied hen brood en wijn aan, en verontschuldigd je bij hen!"

Hun mond viel open van verbazing. Was dit diezelfde broeder Angelus?

En terwijl ze aten van het brood en dronken van de wijn en zo hun honger stilden, kregen ze spijt en berouw.

"Als u en God ons kunnen vergeven..." "Voor God is niets onmogelijk" lachte Franciscus hen toe.

En de drie rovers? Jawel, ze hebben hun leven gebeterd!

"Zoals ook wij vergeven..."

Wie het tijdens de Tweede Wereldoorlog opnam voor de joden moest er vroeg of laat aan geloven. Zo raakte ook Mgr. Théas, op dat ogenblik hulpbisschop in Montauban, in de gevangenis. Maar ook daar nam hij geen blad voor de mond. Hij hield zijn medegevangenen, Franse officieren, krasse Jezuswoorden voor: "Bemin uw vijanden", "Vergeef ons, zoals ook wij vergeven."

Geen wonder dat hij kort na zijn bevrijding volmondig 'ja' zei toen hem werd gevraagd om mee zijn schouders te zetten onder een beweging voor verzoening tussen Fransen en Duitsers. 13 maart 1945: de vredesbeweging Pax Christi – "de vrede van Christus" – was geboren! Vanuit dit elan mocht bisschop Théas in 1948 als een van de eerste Fransen opnieuw het Duitse grondgebied betreden. Op een dag van boete en bezinning in Kevelaar kreeg hij het woord.

En weet je hoe hij begon? Nee, niet: "Wij vergeven u van harte wat u ons volk hebt aangedaan." Wel: "Vergeef ons, Fransen, wat wij doorheen de eeuwen uw volk hebben aangedaan." Het werd als een wonder ervaren, in de volle zin van het woord. Eerlijk, ontwapenend.

Meer info over Pax Christi, wereldwijd en hier bij ons in Vlaanderen?
Zie www.paxchristi.org
en www.paxchristi.be.

Waarom denk je dat vergeven soms moeilijker is dan boos blijven?

Heb jij al eens iemand moeten vergeven die jou pijn deed? Hoe voelde dat?

Wat vind jij sterker: iemand die wraak neemt of iemand die vergeving durft tonen? Waarom?

Hoe zou jij met een klein gebaar kunnen kiezen voor verzoening, bijvoorbeeld na een ruzie?

Deze luchtfoto toont het 'maanlandschap' tussen de Kemmelberg en de Scherpenberg, voorjaar 1918.

11

Helemaal genezen !

Met deze melaatse was het niet uit te houden. Hij schold en sloeg naar de broeders die hem in Godsnaam verzorgden. En wat nog erger was: hij spotte met Gods heilige naam.

"Dat hij zijn plan trekt!" Met deze boodschap trokken ze naar Franciscus. Maar die dacht: "Dat pak ik anders aan."

"God geve je vrede, dierbare broeder!" Zo ging hij de man tegemoet, en luisterde toen lang en geduldig naar het geklaag en gevloek van de zieke. Daarna trok hij zich terug om te bidden.

"Ikzelf zal je verzorgen. Wat wil je dat ik voor je doe?" – "Was me maar. Van kop tot teen. Mijn lichaam stinkt. Ik walg ervan." Met warm water en geurige kruiden, en een medebroeder die de emmer hanteerde, begon Franciscus hem te wassen, van kop tot teen, eigenhandig.

Het verhaal gaat dat de melaatse genas, overal waar Franciscus hem aanraakte. En dat hij tot inkeer kwam en spijt kreeg van alles wat hij vroeger in zijn wanhoop had gezegd en gedaan. Zo werd hij weer gezond, naar lichaam en naar ziel.

Franciscus , geknield, wast de melaatse, beeld in Rivo Torto, Italië.

Mensen inspireren mensen

We verkozen hem in 2005 tot grootste Belg aller tijden: pater Damiaan, "de held van Molokai". Jozef Deveuster, een koppige man die, bezield door Jezus en zijn blijde boodschap, met en tussen de melaatsen ging leven. Niet om hun zieltjes te winnen of het imago van de kerk op te poetsen, maar om hen in Gods naam nabij te zijn. Levensnabij.

"Raak hen niet aan" zei zijn bisschop nog toen hij vertrok. Maar al vlug ontdekte hij dat hij die richtlijn best naast zich neerlegde. Hij at met hen uit dezelfde schotel, liet de pijp in de kring aan hem niet voorbijgaan, omhelsde hen. Zo werd hij één met hen, een van hen. Niet langer een buitenstaander, maar een bezielde en bezielende bondgenoot. "Wij, melaatsen" zei hij terecht.

Hij heeft velen geïnspireerd. Ook soeur Emmanuelle, "de voddenraapster van Caïro", in ons Franstalig landsgedeelte genomineerd als vijfde grootste Belg aller tijden. Zelf vertelt ze: "Als jong meisje was ik gegrepen door het levensverhaal van Pater Damiaan... Ik voelde me geroepen om te gaan zorgen voor melaatse kinderen." Maar... het werden de voddenrapers van Caïro. Geïnspireerd door Damiaan, geïnspireerd door dezelfde bron, "het liefdesvuur van Jezus Christus".

Zie: Jef VERMASSEN, Het verhaal van Pater Damiaan, www.deredactie.be (pleidooi voor pater Damiaan als grootste Belg)

Mensen inspireren mensen of woorden wekken, voorbeelden trekken. Zo gaat dat!

Wie inspireert mij door hoe hij of zij met anderen omgaat?

Wie is voor mij een voorbeeld van mededogen in het dagelijkse leven?

En omgekeerd: voor wie ben ik- door kleine keuzes en gedrag- een voorbeeld ?

Hoe kan ik vandaag laten zien dat ik niemand afschrijf?

Deel dit met je tochtgenoten

Wie is wie? Wat weet je van hen?

- Pater Damiaan ● Nelson Mandela ● Soeur Emmanuelle
- Jeanne Devo ● Franciscus van Assisi ● Helder Camara
- Desmond Tutu ● Maximiliaan Kolbe

Heuveltop
Kemmelberg,
1919

De Kemmelberg is één van de vier 'getuigenheuvels' in Heuvelland: een stille getuige van het feit dat miljoenen jaren geleden een 'oerzee' deze contreien bevoeide. Deze berg was toen een zandbank in die 'oerzee'. Op 25 april 1918, tijdens de slag om de Kemmelberg, werd hij totaal kapot geschoten. Een Brits soldaat schrijft: "Bij onze aankomst op 16 april 1918 was de Kemmelberg een mooie plaats, dicht bebost, vrolijk met bloemen bedekt en over het algemeen gelijkend op Clifton Grove in de maand mei. Bij ons vertrek was het een gefolterde massa bruine aarde met versplinterde bomen en bezoedelde lucht."

De 'Groote Oorlog' verminkte op een nooit geziene schaal en op een industriële manier mensen en dieren, natuur en landschap, dorpen en steden. Er was een tijd voor én een tijd na WOI. Meer info over de gevolgen vind je op:

<https://www.vredespad.be/het-pad-naar-de-hel/gevolgen-van-de-hel-van-de-groote-oorlog>

Vredeswerk

In Assisi had het conflict tussen bisschop en burgemeester een climax bereikt. De bisschop sprak een banvloek uit. De burgemeester diende hem van antwoord met een algehele boycot.

Een schande, vond Franciscus. En vooral dat niemand moeite deed om die twee weer bij elkaar te brengen.

Dat deed hij dan maar. Twee broeders gaf hij opdracht om tot bij de burgemeester te gaan. Ze moesten hem uitnodigen om met zijn gevolg naar het paleis van de bisschop te trekken. Daar hielden twee zangers zich al klaar om het Zonnelied te zingen, met een nieuwe strofe: "Geloofd bent u, mijn Eeuwige, door wie vergeving schenken."

De burgemeester, die opkeek naar broeder Franciscus, werd geraakt tot in het diepste van zijn ziel.

Hij vroeg de bisschop om vergeving. Waarop de bisschop zelf hem bij de hand nam en bekende "Van aard ben ik opvliegend en driftig. Zo is het nu eenmaal. Vergeef me!" En ze omarmden elkaar.

Mijn verhaal, jouw verhaal, ons verhaal

Anne Gallagher, geboren in 1953, groeide op in een groot katholiek gezin in Derry, Noord-Ierland. Katholieken waren daar toen zoveel als tweederangsburgers, en sympathiseerden daarom met het Iers Republikeins Leger (IRA). Anne werd verpleegster. In Belfast verzorgde ze slachtoffers van beide kanten. Overal dezelfde tranen, hetzelfde lijden...

In die tijd ook werden drie van haar broers samen met haar vader zonder proces opgepakt en vastgezet. Ze vernam het nieuws toen ze juist een baby in haar handen had die ten gevolge van een infectie overleden was. "Ik herinner me dat ik toen dacht dat, zoals die infectie de dood van die baby veroorzaakt had, het in zekere zin ook een soort infectie was die onze hele samenleving in haar greep had; en dat er daarvoor toch ergens een geneesmiddel moest zijn."

Anne zocht en vond een middel om de ziekte die in Noord-Ierland zoveel ellende en dood heeft gezaaid te bestrijden. Met haar project "Zaden van Hoop" heeft ze vroegere tegenstanders uitgenodigd om naar elkaars verhaal te luisteren. Om de andere niet te veroordelen, maar te beluisteren. "Als jij mijn verhaal hoort, en ik hoor jouw verhaal, dan wordt het ons verhaal, en is het zaad van de hoop gezaaid."

"Ik ben niet religieus" zegt Anne, "maar volgens mij komt vergeving voort uit genade. Het is een moment van genade als je iemand kunt vergeven die je gekwetst heeft. Mijn moeder is mijn drijvende kracht. Ze heeft respect voor iedereen, zelfs voor de agenten en militairen die ons huis binnenvielen en ons zoveel leed berokkenden."

Zie ook: www.vredesmuseum.nl.

Over Seeds of Hope: www.cain.ulst.ac.uk/islandpublications/hall00-ip27.pdf

Breng balans in je luisteren & spreken

We lopen hier in de Douvevallei, een plek waar je de stilte kan horen fluisteren.

Stilte bewust opzoeken en beleven is een manier om tot innerlijke rust en vrede te komen. Ook Franciscus zocht bewust stille plekken in Umbrië op: afgelegen grotten of kloven. Misschien helpen volgende wandeltips je hier mee op weg... Begin met een kleine pauze:

Voordat je begint te wandelen, blijf even staan. Sluit je ogen en neem drie rustige ademhalingen. Adem hierbij 4 tellen in en adem 6 tellen langzaam uit. Dit helpt je om van 'doen' naar 'zijn' te schakelen.

Wandel trager dan je gewend bent: Door je tempo te vertragen, merk je meer op: wind die over bladeren strijkt, vogelgeluiden op verschillende afstanden, de textuur van het pad onder je voeten. Rustig wandelen maakt de stilte voller.

Luister in lagen: Probeer bewust te luisteren naar: Dichtbij (je voetstappen, bladeren) Middellang (vogels, water, wind in struiken) Ver weg (lage ruis van de omgeving, verre vogels) Deze manier van luisteren verdiept je waarneming.

Adem als anker: Koppel jouw ademhaling aan de omgeving: Adem 4 tellen in en voel de lucht. Adem 6 tellen uit en laat je

schouders los. Je adem helpt om uit je hoofd te gaan en volledig aanwezig te zijn.

Kijk met een "zachte blik": Laat je blik wat breder worden in plaats van te focussen op één punt. Zo neem je meer details waar zonder actief te zoeken.

Laat je eigen geluiden minderen: Hoe minder jij geluid maakt, hoe subtieler de omgeving tot leven komt.

Sta soms stil: Wanneer je stopt met bewegen, komt er vaak veel meer van de omgeving naar voren — geluiden die je al wandelend niet hoorde.

Eindig met een korte reflectie: Stel jezelf achteraf de vraag: Wat viel mij op toen het even stil werd? Welke gedachte, gevoel of beeld kwam spontaan naar boven? Was er iets dat ik niet had verwacht? Wat deed de stilte met mijn lichaam (ademhaling, spanning, rust)? Kon ik de stilte toelaten, of vond ik dat moeilijk?

Wat neem ik mee uit dit moment?

Deel dit met je tochtgenoten.

13

Zuster Dood

"Hoe is het met mijn waterzucht?" vroeg Franciscus aan zijn dokter. "God zal het in zijn goedheid voor jou ten goede keren" zei die, heel voorzichtig, maar dacht bij zichzelf: "Lang zal 't niet meer duren..."

Franciscus drong aan: "De waarheid wil ik horen, eerlijk en oprecht. Bang ben ik niet, want levend of stervend behoor ik aan Hem die barmhartig is, vol mededogen." – "We vrezen dat we je niet kunnen genezen en dat je binnenkort zal sterven" klonk het nu.

Franciscus richtte zich op in zijn ziekbed, stak reikhalzend de armen omhoog, en sprak, in volle aanvaarding: "Wees welkom, zuster Dood!"

Alhoewel godsdienstige motieven geen aanleiding vormden tot WOI hebben ze wel een sterke rol gespeeld in de verantwoording ervan. In naam van God, die liefde is, werd massaal gedood, verkracht en geplunderd. In het Christendom, de godsdienst die beide strijdende zijden belijden, wordt ieder mens aanzien als een kind van God. In ieder mens- die van 'goede wil' is- komt God, op een unieke en éénmalige manier, tot leven. Kinderen van God zijn in hun diepste wezen sprankeltjes van het Grote Mysterie. Tijdens WOI is ook God miljoenen keren vermoord

- Wat vind jij ervan dat mensen in naam van God - toen en nu nog ook- oorlog voeren en terreur zaaien ?
- Hoe voelt het om te denken dat ieder mens iets bijzonders of goddelijks in zich heeft?
- Wat betekent het voor jou dat ieder mens uniek en waardevol is ? Spelen zijn/ haar woorden en daden dan geen rol ?
- Wanneer is iemand van 'goede wil', en wanneer niet ?

Een werk van barmhartigheid

22 februari 1915. Voor de herberg de Engel, langs de Rijselseweg in Ieper, proberen enkele mannen een granaat open te prutsen. Het tuig ontploft in hun handen. De 36-jarige Emile Crepeele is aan stukken gereten, de jonge Thomas Deruddere tegen een muur te pletter geslagen, de kleine Albert Hoornaert zwaar gewond. Een dokter kan de kleine Hoornaert gelukkig naar het ziekenhuis brengen. Maar ook beide lijken moeten geborgen worden...

Zuster Margriet-Marie schrijft in haar oorlogsdagboek:

Ondanks de shrapnels willen we 's avonds de lijken bergen. Voorzien van een lantaarn begeef ik me met zuster Lucie op weg. We hopen bij de Rijselpoort andere soldaten te vinden, die ons kunnen helpen. En werkelijk, bij de Rijselpoort vinden we manschappen vrij van dienst. Vier kleine Schotten zijn onmiddellijk bereid een handje toe te steken en ontfermen zich over de draagberries.

De schildwachten bij de poort bevelen ons de lantaarn te doven. Zo zien we ons verplicht in diepe duisternis verder te trekken, want er hangt ook een dikke mist. Ter bestemming kunnen we met luciferlicht de lijken onderscheiden. In een nabijstaand huis vinden we een paar zakken om de stoffelijke resten in te stoppen. Het lichaam van Emile Crepeele is letterlijk uiteengereten, één arm is onvindbaar. Hoofd en schouder van Thomas Deruddere lijken wel tegen de muur geplakt. Zuster Lucie en ik moeten onze vingernagels gebruiken om hem van de muur los te krabben.

Na anderhalf uur inspanning komen we eindelijk in het klooster aan, waar de stoffelijke resten in dekens worden gerold.

"De doden begraven" is een werk van barmhartigheid, een daad van mededogen.

Bron: In Flanders Fields Museum – www.inflandersfields.be

4

voor de twee bijhorende verhalen, zie *Ius Westouter*, pagina 15.

14

Wie geeft wat hij heeft...

Iemand staat aan je deur en vraagt een stuk stof, wat doe je dan? Iemand die het koud heeft, en geen warme kleren? Dan zoek je toch wat je geven kan?

Dat vond Franciscus ook. En toen de broeders lieten weten dat er in het hele klooster niets te vinden was om weg te schenken, besloot hij zelf een stuk uit zijn kloosterkleed te snijden.

Maar zijn overste, bezorgd om de zieke Franciscus, verbood het hem.

"Dan moet je er wel iets anders op vinden!" vond Franciscus. Toen beslisten de broeders elk iets van hun eigen kledij af te staan.

En sinds die dag, als Franciscus onderweg een mantel aangeboden kreeg, dan nam hij die maar onder één voorwaarde aan: dat hij hem zelf weer weg mocht schenken als iemand hem meer nodig had dan hij!

"Neem mij maar"

"Neem mij maar. Ik laat geen vrouw en kinderen achter." Zo nam Maximiliaan Kolbe de plaats in van Franz Gajowiczek, vader van vier kinderen. Bestemming: de hongerbunker in het concentratiekamp van Auschwitz. Datum: 31 juli 1941.

Kolbe, op dat ogenblik 47 jaar, ging al zijn hele leven tot het uiterste. In de standpunten die hij verdedigde als doctor in de filosofie en in de theologie, in wat hij als jonge franciscaan in Polen tot stand bracht, in de thema's die hij aansneed als journalist – ook in zijn strijd tegen het nazisme. Het was geen toeval dat hij in mei 1941 in het concentratiekamp terecht kwam... Maximiliaan koos altijd voor het maximum.

Met zijn tieners gingen ze op 31 juli de hongerbunker binnen. Omdat een medegevangene was ontsnapt hadden de kampbewakers er tien anderen willekeurig uitgepikt. Alleen Kolbe heeft zelf zijn lot gekozen. Veertien volle dagen duurt de doodsstrijd van de vier die het langst in leven blijven, onder hen ook pater Kolbe. Dan dient de kamparts hun een dodelijke injectie toe. Kolbe heeft zichzelf helemaal gegeven, ten einde toe.

Mededogen kijkt niet weg wanneer het moeilijk wordt. Het nodigt je uit om te blijven staan bij iemand die het lastig heeft, ook als je niet meteen weet wat je moet zeggen of doen.

Mededogen durft nabij te zijn.

- Wanneer heb ik de neiging om weg te lopen van iemand of een situatie?
- Wat maakt het soms moeilijk om te blijven?
- Kan gewoon aanwezig zijn al genoeg zijn?
- Wie had er onlangs mijn nabijheid nodig?
- Hoe kan ik, op mijn manier, tonen dat ik niet wegloop?

Wandeltip ! In het spoor van Franciscus: Cammino di Francesco – een pelgrimsreis door het hart van Italië

Hoog in de Toscaanse Apennijnen, waar de mist 's ochtends tussen de kastanjebomen hangt en kloosters nog in stilte ademen, begint een van de meest ingetogen pelgrimstochten van Europa: de Cammino di Francesco. Deze historische wandelroute voert je langs de plekken die bepalend waren in het leven van Franciscus van Assisi. Van het mystieke klooster van La Verna, via heuvelachtige dorpjes in Umbrië (Spoleto, Gubbio, Rivo Torto...) tot aan het spirituele centrum in Assisi en verder richting Rome. De Cammino is een pelgrimspad doordrenkt van eenvoud. Het pad weerspiegelt het leven van Franciscus zelf, de heilige die zijn luxe bestaan achter zich liet en zich verbond met de natuur, de armen en de stilte.

Colofon

Bronnen voor de verhalen over Franciscus

- **"De Fioretti. Verhalen over Sint-Franciscus"**
vertaling Linda Pennings, 1999.
- **"Herinneringen aan broeder Franciscus"**
vertaling Max Sier, 1985
- **"Ongewone ontmoetingen",**
Walbert Defoort, Pax Christi Vlaanderen, 2008
- **"Franciscus en de sultan. Mannen van vrede",**
Jan Hoeberichts, Valkhof, 2012
- www.kuleuven.be/thomas/page/franciscus-van-assisi/

Meer over "mededogen"?

Lees o.a.:

- Handvest voor Compassie:
www.charterforcompassion.org (ook in het Nederlands)
- Jan Vanden Berghe, "Vrede, mededogen en religie",
Pax Christi Vlaanderen, 2011, 16 blz.
- Christiane Berkvens-Stevelinck en Ad Alblas,
"Catechismus van de compassie – uit de kunst", Skandalon, 2010, 139 blz.

Bewerking verhalen & eindredactie:

Jan Vanden Berghe

Routebeschrijving en onderhoud tegels:

Stefaan Decrock,
peter van het vredespad

Illustraties :

Geert Verscheure, Wakker voor de Vrede Langemark.

Foto's:

Daniel De Kievith, David Samyn -
Westtoer, Kris De Wit, Stefaan Decrock,
Jan Steel, Jan D'Hont, Thierry Caigny,
www.heuvelandverbeeldt.be

Tegels met kalligrafie:

Isabelle Demeester –
UNIEK Idee, Marke

Layout en drukwerk:

Grabar – leper

Met dank aan :

- het gemeentebestuur van Heuveland, het Agentschap Natuur en Bos en de familie Legrand voor het mogen plaatsen van de keramische tegels op hun gronden.
- aan de stichting Adoff voor de financiële steun bij de herwerking en het onderhoud van het vredespad.

Opmerkingen, correcties of suggesties ivm. dit wandelgidsje zijn
welkom bij de peter van het vredespad: stefdecrock@telenet.be

